

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. Instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 5000—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 1000—; în străinătate Lei 5000—. Taxa pentru arțun: 5.

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu**

Sumarul:

Dumitru Periș: Rolul Academii comerciale în economia românească. — Prof. Iosif E. Naghiu: Augustin Bunea, ca economist. — Comisariatul General al Bunurilor Inamice: Instrucțiuni. — Prof. Iosif E. Naghiu: Bibliografie. — Bilanțuri: Banca „Sereșăiana”, Societate Anonimă Făgăraș. — „Dacia Traiană”, Institut de Arte Grafice, S. A., Sibiu. — „Olteana”, casă de economii, s. p. a. în Viștea de jos.

Rolul Academii Comerciale în economia românească.

Din momentul în care România și-a întregit hotarele, măgindu-și prin aceasta forța productivă economică, s'a simțit tot mai mult nevoia înființării unei școli de grad superior, care să aibă ca scop studierea tuturor fenomenelor economice, precum și formarea de specialiști pricepuți în această materie. Această școală superioară este Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale, prima înființată la București, iar a doua ceva mai târziu la Cluj.

Spiru Haret, neînfricatul dirigitor al năzuințelor pedagogiei românești, a îndrumat mult această instituțiune, ajutându-o și finanțându-o pentru ca activitatea științifică să nu fie cu nimic stingerită. Ca un adânc cunoscător al problemelor pedagogice și al învățământului apusean, acest dascăl, patriot și adevărat apostol al slovei românești, a numit școala respectivă „Facultate economică”.

Odată înființate aceste instituțiuni culturale trebuiau să arate tuturor, aportul ce-l aduc școlii românești și rolul jucat de ele în formarea elementelor de elită în viața noastră economică. Singura cale prin care se puteau valida și impune era munca, munca ordonată, munca veșnic creatoare și rodnică. Primele realizări ale Academii n'au fost prea strălucite, dar greutățile inerente oricărui început, n'au stânjenit dârzenia dascălilor de pe atunci, ei din contră, le-a mărit râvna, le-a oțelit voința și le-a cimentat puterea de muncă continuă și perseverentă pentru binele economiei românești. Astăzi, după trei decenii de existență, făcând un scurt bilanț, oricine își poate da seama despre contribuția neasemuit de mare dată de aceste Academii pentru școala românească.

Cine face educația în liceele comerciale, cine diriguește pașii tinerelor generații, inițindu-le în materie de doctrină economică, dacă nu licențiați Academii Comerciale care se dedică apostolatului catedrei?

Cine deține sau mai bine zis, cine ar trebui să ocupe locurile de răspundere în instituțiile publice și particulare dacă nu tot acești licențiați?

Nu există instituțiune publică sau particulară în care să nu lucreze ca harnice albine, licențiați ai Academii Comerciale. Rodele frumoase ce s'au realizat în cei treizeci ani de existență le poate

vedea oricine pleacă pe teren, văzând la fața locului aceste rodnice realizări. Munca depusă în aceste Academii este intensă. Pentru ca să demonstrez mai bine acest lucru, voi face câteva exemplificări culese dela Academia Comercială din Cluj la Brașov.

Deși în August 1940 a plecat în refugiu unde a avut de luptat cu tot soiul de greutăți, totuși o clipă n'a încetat lupta pentru desăvârșirea științei, cercetarea pentru găsirea adevărului și strădania pentru atingerea țelului dorit. Apariția „Analelor Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale, „Regele Mihai I“ din Cluj-Brașov, o serioasă publicațiune cu 1052 pagini, este cea mai elocventă dovadă de serioasă activitate științifică ce se depune în această Academie. Publicarea lucrărilor studențești alături de ale iscusiiilor profesori ai Academiei, este cea mai autentică dovadă, că munca viitoarelor vlăstare culturale ale țării, cu strădania venită dela catedră, dă un tot organic, formând un atom indestructibil. În plus de aceasta revista „Observatorul social economic“ ce apare sub grija Academiei, este încă o dovadă adusă în favoarea acestor afirmațiuni. Această publicație economică a fost fondată în anul 1931, la Cluj de d-l Prof. univ. G. Moroiu, împreună cu un grup de profesori ai Academiei. Directorul institutului de cercetări economice și sociale de pe lângă Academia Comercială din Cluj-Brașov și al Observatorului social-economic, este proeminenta figură universitară din cetatea academică brașoveană, d-l Prof. univ. Victor Jinga. Revista aceasta este adevăratul seismograf al vieții noastre economice, care înregistrează și studiază toate fluctuațiunile de acest gen. Aceste îmbucurătoare constatări mă fac să afirm cu toată certitudinea, că Academia Comercială din Cluj-Brașov este printre primele instituțiuni de învățământ superior din țară, unde se muncește metodic și în cadrul celei mai depline activități științifice.

Publicarea primului volum din Analele Academiei Comerciale a produs un viu interes și o nemărginită bucurie în rândul intelectualității românești. Iată ce spune „Revista Economică“ Sibiu, în numărul din 26 Iulie 1941: „Merită cele mai sincere felicitări, atât neobositul inițiator

și săvârșitor al acestui monument literar-științific, cât și pricepuții și numeroșii lui colaboratori, cari au înțeles să-i urmeze sfatul, nelăsându-se învinși de povara împrejurărilor nespuse de vitrege ale anilor din urmă. Au dat prin aceasta cea mai reconfortantă dovadă, că nu totdeauna e „bietul om subț vreme“ cum spune cronicarul, ci uneori se poate înălța prin energie și sârguință deasupra vremurilor neprielnice“.

Rolul Academiei Comerciale e foarte important pentru viața noastră economică și culturală și nicio altă școală superioară nu poate atinge sfera și conținutul atribuțiunilor ei. Unii erau de părere, ca licențiații în științele economice, să se dedice comerțului, așa, că la un moment dat această instituțiune de grad superior era considerată „ipso facto“ adevărată fabrică de mici comercianți. Mă întreb atunci ce rol și ce rost mai au liceele comerciale și celelalte școli profesionale? Cine să se ocupe atunci de doctrina politico-economică și cine este îndreptățit să ocupe locurile de seamă în viața noastră comercială și industrială? D-l Prof. univ. *Dr. I. N. Evian* dela Academia Comercială din București, într-o conferință intitulată „Academiile Comerciale și rolul lor în economia românească“ ținută acum câțiva ani la Cluj, a spus în mod clar și precis, că locul unui licențiat nu este de a face pe detaliistul, lui fiindu-i rezervat un post de comandă, unde să aibă ocazie să pună în aplicare cunoștințele obținute la Academie, în cei patru ani de studii universitare. După cum inginerul agronom nu este confundat cu plugarul sau agronomul, absolvent al unei școli medii de agricultură, sau inginerul silvic cu conducătorul ori brigaderul silvic, tot astfel licențiatul în științele economice să nu fie pus în inferioritate și să nu fie trimis în mod irevocabil la tarabă. Acolo sunt chemați alții cu mai puțină pregătire, dar cu mai multă practică, cari puși în altă parte nu dau roade.

Acum câțiva ani s'a năruit o mare nedreptate făcută tot unei școli superioare și anume Academiei Agricole, prin integrarea lor la Politehnică. Oare Academiiile Comerciale, care ne dau o privire generală asupra tuturor fenomenelor economice (agricol, comercial,

financiar, industrial), ocupându-se în același timp cu contabilizarea bunurilor patrimoniale, precum și cu toate mișcările ce pot surveni în decursul unei activități economice oarecare, nu pot sta alături de celelalte acțiuni ale Politehnicei, având o sferă de activitate cu mari perspective? Prin integrarea Academiei Comerciale la Politehnică s'ar îndrepta o mare greșeală, iar inginerii economici, absolvenți ai Academiei, își vor găsi în angrenajul vieții economice adevăratul lor loc ce-l reclamă pregătirea temeinică și de specialitate, precum și titlul.

România este o țară eminentă agricolă, însă cu foarte multe tendințe de industrializare. Industrializarea țării noastre este cu atât mai necesară cu cât e bine cunoscut principiul, că o țară agricolă se găsește întotdeauna la cheremul unei țări industriale. În afară de aceasta, niciodată o țară agricolă nu poate să ajungă în înflorire și prosperitate economică, fără a cărei economie este industrializată. Și tocmai de aceasta privirea ochilor noștri trebuie să fie ațintită în spre acest sector productiv. Nu există industrie sau mare întreprindere de orice natură, care să n'aibă lipsă pentru bunul ei mers, pe lângă directorul tehnic, care e un inginer versat în tehnică, și de un director comercial, economic, care e un bun organizator și administrator și un abil cunoscător al tuturor factorilor care exercită o oarecare înrăurire asupra bunului mers al întreprinderii. Căci la fel de important este procesul de administrare și vânzare, cât și cel tehnic. Postul de director administrativ trebuie să revină de drept și de fapt unui inginer economic, absolvent al Academiei. Din ambianța perfectă a factorilor tehnic și comercial, industria va prospera, putându-se pune în aplicare inevitabilul principiu al raționalismului economic.

Problema încadrării Academiei Comerciale la Politehnică s'a mai pus și acum câțiva ani, însă din motive ce nu se cunosc, această preocupare a căzut în desuetudine.

Acum când zăgazarile oricăror încetușeri au fost rupte, credem, că a sosit și pentru Academia Comerciale momentul să fie încadrate la Politehnică,

asigurându-se astfel pentru economia națională un randament mai mare, dând rezultate mai înfloritoare, prin plasarea acestor absolvenți specialiști în locurile ce le merită și unde se pricep. Suntem convinși, că D-l Ministru al Educației Naționale va lua în studiu aceste umile sugestii și va călăuzi năzuințele noastre profesionale pe făgașul celor mai rodnice realizări.

DUMITRU PBRIS

Augustin Bunea ca economist.

Canonicul Augustin Bunea, fost membru al Academiei Române, autoritate recunoscută în ce privește istoria românească și în special istoria Transilvaniei și a Bisericii din Transilvania, autorul mai multor monografii istorice, este un mare erudit dela începutul secolului nostru. Printre multele sale preocupări științifice, găsim și o importanță chestiune economică socială. A studiat de aproape o problemă de mare actualitate. An de an plecau în America o mulțime de Români din Transilvania. Augustin Bunea încearcă să explice care sunt cauzele acestui fenomen.

În istoria Transilvaniei emigrările sunt foarte frecvente. Din Transilvania au emigrat în decursul veacurilor foarte mulți Români în Muntenia și în Moldova. Motivele erau multiple: economice, politice, religioase. D-l D. Prodan, dela Biblioteca Universității din Cluj a publicat în editura Institutului de Istorie din Cluj o lucrare de mare valoare științifică, în care demonstrează că emigrările s'au făcut din Transilvania în Moldova și în Muntenia, nu invers cum susține în mod tendențios Istoriograful ungurească.

În sec. XIX se înregistrează un nou fel de emigrare: spre America. Augustin Bunea spune cu dreptate: „Cauza de căpetenie a emigrării poporul nostru în America trebuie căutată acolo, unde oricine o poate găsi ușor în organizația actuală politică, socială și economică a țării noastre (adică a vechii Monarhii habsburgice) (*Revista politică și literară*, 1906, An I, Nr. 3, p. 66).

Iată că situația economică a țăranului era rea: „Țăranul ară pământul cu plugul și vittele sale, îl sămăne cu cucuruzul său, săpă cucuruzul de două ori, îl culege, îl împarte în trei grămezi, din care arendașul alege și își ia două, iar una rămâne țăranului, care pe deasupra mai seceră încă atâta loc, cât a sămănat cu cucuruz, leagă holda, o pune elăi, o cară în curtea arendașului

și mai dă încă și alte zile de lucru, ori alte pociocane arăndașului" (Idem p. 66—67).

Augustin Bunea acuză pe cărturarul bogat, că cumpără moșii ale bieiilor țărani. „Cărturarul devenit mare proprietar, care a învățat bine aceste lucruri dela străini, cere comasare și segregare și la urmă aproape jumătate din sătenii, se trezesc, că n'au nicidecum să-și pască o coadă de vacă, de vițel, ori de purcel. Nu le rămâne alta, decât să plece în America". (Idem).

Constată, că băncile românești percep mai puține procente decât băncile străine. I se par totuși prea mari. Bilanțurile sunt prea favorabile, arată prea mult câștig, dar „prea grele sunt camele, ce trebuie să le plătească țărânteia după împrumuturi". (Idem).

O altă cauză a emigrării mari în America ar fi după Bunea faptul că preoții și învățătorii îi neglijează, fiind mai ocupați de ajutoarele de stat.

Articolul lui Augustin Bunea, „De ce se duc Românii în America" (Loc. cit. p. 65—67) a avut ecou puternic în Transilvania.

Economistii s'au arătat foarte nemulțumiți de acuza adusă băncilor românești din Transilvania. Ionuț Brut Hodoșu răspunde (*Revista politică și literară*, 1906, An. I, p. 96) cu multă reverență, recunoscând valoarea excepțională a „eminentului" istoric. Nu se împacă însă cu ideea că băncile românești din Transilvania ar lua procente prea mari și că din acest motiv ar pleca vreun român în America.

— „Poate că d-lul Dr. Bunea, care în viața lui încă n'a plătit interese, i se pare mult ca cineva să plătească 8 sau 10%, când el nicidecum n'a încasat mai mult de 5%. Însă cel ce numai cu un an înainte de înființarea „Patriei" (Banca Blăjană, întemeiată în 1886) plătea câte 20% după banii luați împrumut — cred că mai bucuros plătește acum 8%. Și chiar dacă procentele de azi sunt mari, pot să-l asigur pe d-l Dr. Bunea că vina nu o poartă băncile române. Cel de neam străin spun că băncile românești se mulțumesc cu un câștig foarte nefsemnat. La ai noștri să li se pară mare? Să li-se pară mare mai ales atunci când nici nu li plătesc? Nu procentele sunt cauza emigrării".

Augustin Bunea consideră emigrarea în America un rău. Ionuț Brut Hodoșu își exprimă părerea că nu este o nenorocire, fiindcă în acest fel câștigă banii buni, cu care își reface situația economică. Citează cazul unei moșii de 5 jugăre și jumătate din Ohaba pe care a cumpărat-o. După câștiga ani a vândut-o] fostului proprietar, care are doi fectori în America, unde pot câștiga foarte bine.

Observarea lui I. B. H. se încheie cu următoarele: „Dacă d-l Dr. Bunea imi va arăta un singur caz, că Românul a mers în America pentru că l-a ruinat mărimea procentului dela băncile române, atunci eu mă oblig să dau, din al meu, bani la doi români cari voesc să meargă în America. Dacă nu se va putea dovedi, atunci rog pe d-l Dr. Bunea ca pentru fiecare număr al „Revistei" noastre, să scrie câte-un articol".

Articolul Canonicului Augustin Bunea a avut ecou puternic. Sever Dan a publicat în *Orizontul* dela Cluj o serie de constatări interesante despre emigrările în America. Scrie și în *Revista politică și literară* (1906, An. I, p. 122—124), câteva reflexii pe marginea articolului lui Bunea și a observațiilor lui Hodoșu, fost director executiv al Băncii Patria din Blaj (întemeiată în 1886 cu un capital de 110.000 coroane).

După S. D. prin emigrație „un popor, totalitatea, sporește neapărat forțele sale economice și intelectuale, nu e ferit însă de eventualitatea de a micsora forțele sale numerice" (p. 122—123).

Dă câteva exemple din tinutul Făgărașului, unde emigranții au depunerii frumoase la bănci. În ce privește băncile din Transilvania e de părerea că „în realitate ele sunt mai mult institute de credit-exploatator, decât de economii îmbogățitoare" (p. 124). Ar fi însă nedrept să li se aducă învinuirea că promovează ruina economică a cuiva.

Articolul lui Bunea și observațiile economistilor pomeniți au atras și atenția revistei *Sămănătorul*. Într-o notă, scrisă de sigur de Nicolae Iorga se spune că „Autorul (Augustin Bunea) care este azi cel mai de seamă cărturar de dincolo, desvâluie cu mână sigură și îndrăznească, păcatele vieții sociale de aci și atribuie o vină pentru emigrări și băncilor române. Editorul revistei, d-l I. B. Hodoș, directorul Băncii Patria, combate această părere în același număr".

Articolul economic de care ne ocupăm e mai mult impresionant. Autorul se ocupă numai tangențial de problema multilaterală a emigrărilor în America o problemă încă nestudiată. N. Iorga a scris o carte despre Românii din America, dar nu discută cauza emigrării care rămâne și pe mai departe, în lipsa unei anchete sociologico-economice, cu explicații teoretice-impresioniste.

Prof. IOSIF E. NAGHIU.

Note.

1. Despre A. Bunea: a) Albumul Bunea. Blaj, 1909; b) În amintirea Canonicului A. Bunea, Cluj, 1910; c) Elle Dătanu: Augustin Bunea; d) Ioan Georgescu: Conferință despre A. Bunea (manuscris).
2. Despre Banca Patria din Blaj: Ioan Rațiu. Blajul, 1911 p. 79—81.
3. Despre *Revista Politică și Literară*: N. Comșa. *Cultura Creștină*, 1940, An. XX, p. 16—31, 155—164, 287—290.

COMISARIATUL GENERAL AL BUNURILOR INAMICE.

28 Ianuarie 1945.

Instrucțiuni.

În vederea întocmirii bilanșului anual, pe care întreprinderile din țară sunt obligate să-l depună la Comisariatul Bunurilor Inamice, conform deciziei noastre Nr. 207/945, publicată în Monitorul Oficial Nr. 3/945 se pune în vedere tuturor întreprinderilor, că au obligațiunea de a întocmi bilanșul după schemele întocmite de Comisariatul Bunurilor Inamice.

1. Interesează și fac obiectul identificării, bunurile și interesele persoanelor fizice și juridice, pe care le vizează art. 8 din Convenția de Armistițiu și care se împart cu următoarele patru categorii :

I. Categoria I-a, germani.

Cuprinde: persoanele fizice de cetățenie germană și persoanele juridice de drept public și privat printre care: legațiunile, consulatele, asociațiunile culturale, sportive, de binefaceri, etc. cât și societățile de fapt cu domiciliul, reședința sau sediul în România sau în orice altă țară.

II. Categoria II-a, unguri.

Cuprinde: persoanele fizice de cetățenie ungară și persoanele juridice de drept public și privat, printre care: legațiile, consulatele, asociațiunile culturale, sportive, de binefaceri, cât și societățile de fapt, cu domiciliul, reședința sau sediul în România, sau în orice altă țară.

III. Categoria III-a, inamicul prezumat.

Cuprinde: românii fugiți în Germania sau Ungaria, persoanele fizice, întreprinderile și persoanele morale și juridice de orice cetățenie afară de germană și ungară, cu domiciliul, reședința sau sediul în Germania, Ungaria sau în țările ocupate de inamic.

IV. Categoria IV-a, societăți române

(anonime, în comandită, în nume colectiv).

Care au asociați sau acționari, dintre cei enumerați în categoria I-a, II-a și III-a de mai sus, în proporție de cel puțin 20% capital social.

Societățile cu participație de capital inamic vor publica în bilanșul lor cota parte de capital inamic, stabilită conform normelor de mai jos.

2. În același timp toate societățile trebuie să declare tuturor întreprinderilor cu care se gă-

sească în relațiuni de afaceri pe propria lor răspundere, situația capitalului împărțit pe categoriile prevăzute la contul „Capital”.

La întocmirea proporției de capital inamic și numai pentru contul capital, trebuie să se țină seamă și de componența capitalului altor societăți care dețin parte din capitalul lor.

În calculul procentajului de capital al declarantului, societățile componente cu capital inamic, intră cu cota de procentaj inamic stabilit lor și nu cu procentajul obținut de societatea declaratoare.

Exemplu, societatea X are următorul capital :

Deținătorul	Coeficient			
	sumar		real	
	parțial	total	parțial	total
Români, pers. fizice neintr. art. 8	30%		30%	
Români, pers. jur- dice neintr. art. 8	36%	66%	50,4%	80,4%
Germani intrând în art. 8	10%		10%	
Unguri intrând în art. 8	2%		2%	
Români s. a. domi- ciliați terit. inamic	1%		1%	
Soc. rom. Z s. a. cu capital 100% inamic (SAR)	3%		3%	
Soc. rom. Y s. a. cu 20% capital inamic (SAR)	18%	34%	3,6%	19,6%
Total		100%		100%

Din examinarea sumară, s'ar crede că societatea „X” trebuie încadrată în prevederile art. 8, întru cât procentul de capital inamic ar totaliza 34%. Având în vedere că Soc. „Y” socotită cu 18% procentaj, are capital inamic numai 20% din capitalul ei, vom obține $18\% \times 20\% = 3,6\%$, diferența dintre această ultimă cifră și acela de 18%, va fi trecută la „Români persoane juridice”. În consecință, conturile Soc. „X” nu vor fi blocate, întru cât nu ating procentul de 20% cerut de lege.

3. Bilanșurile vor fi însoțite de situații.

Situațiile nominale model L, ale tuturor conturilor de valori și ordine, se vor încheia pe 31 Decembrie 1944, comparativ cu 12 Septembrie 1944 (seara) și vor fi întocmite conform instrucțiunilor cuprinse în model, pe fel de conturi (creditori din țară la vedere, livrete de economie nominative la vedere, la termen, dividende, neridicate,

deponenți, efecte spre încasare, etc.) grupate pe categoriile I—IV) prevăzute mai sus.

Cifrele totale ale situațiilor nominative întocmite pe categorii de conturi și grupe, se vor centraliza pe situațiile recapitulative model 2, 3, și 4, care cuprind limitativ conturile din activul și pasivul bilanțului, precum și debitul și creditul conturilor de ordine.

Cifrele totale ale primelor trei grupe de conturi din situațiile recapitulative (coloana 9 și 10) adică Germani, Unguri și Inamici prezumați, vor fi exprimate la conturile prevăzute ca atare în situațiile bilanț și conturi de ordine (situații model 5 și 6) care se vor publica, separându-se conturile ce intră în art. 8 de celelalte.

Nu se vor include în bilanț conturile categ. IV, acestea rămânând înregistrate în conturi blocate și exprimate ca atare numai în situațiile recapitulative.

Excepția dela regula de mai sus se va face numai cu contul „Capital”, care va fi grupat după cum urmează:

CAPITAL:

Intrând în art. 8.

Germani

Unguri

Inamici prezumați

Întreprinderi cu capital inamic

(clar sub 20%)

Neintrând în art. 8.

Români

Străini

4. Pentru a se evita declarații repetate pentru aceleași operații, instituțiile vor înscrie pentru debitor „EFECTE DE PRIMĂ” sau „PORTOFOLIUL DE SCONT” numai debitorii cărora li s'au acordat creditele respective și care intră în art. 8 al Convenției de Armisticiu.

* * *

5. Comisariatul Bunurilor Inamice va primi până la 15 Februarie 1945 bilanșurile, situațiile recapitulative și analitice, în patru exemplare, numai dela sediul central al băncilor respective, care este obligat să centralizeze toate datele sediilor sale.

6. Pe viitor, în cazul când se vor lua conturi noul sau se constată erori [față de cifrele arătate la 13 Decembrie 1944, se vor întocmi situații recapitulative pentru posturile noul sau omise, care să cuprindă justificările respective.

Se va ține seamă că trebuie comunicate comisariatului, toate bunurile, drepturile, interesele intrând sau prezumate a intra în art. 8 din convenția de armisticiu, existente la 12. 9. 1944,

clar dacă până la 31. 12. 1944 au fost lichidate sau au suferit modificări. De asemenea trebuie cuprinse bunurile, drepturile și interesele existente la 31. 12. 1944 și care au luat ființă dela 12. 9. 1944.

7. Toate conturile cuprinse în situațiile comunicate, precum și cele ce se vor mai descoperi că se pot încadra în dispozițiile art. 8 rămân blocate, neputându-se dispune fără autorizația Comisariatului Bunurilor Inamice cu următoarele excepții:

a) Conturile trecute din greșală sau necunoștința situației exacte, ca intrând în una din categoriile de mai sus. La deblocarea lor se va pretinde titularilor să se facă dovada situației exacte cu acte oficiale, cu dată certă ale căror numere se vor nota și ale căror fotocopii se vor reține, avizându-se Comisariatul;

b) Conturile aparținând întreprinderilor române, unde sunt numiți administratori de control, numiți în baza legilor Nr. 498/942 și 478/1944.

Sub semnătura administratorilor sau procuratorilor, confirmați de Consiliul de Administrație, cu autorizarea Administratorului numit de M. E. N., aceste societăți vor putea face operațiuni normale, în cadrul mersului curent al întreprinderilor.

Comisariatul General al Bunurilor Inamice:

ss. Coșoveanu.

Pentru conformitate: ss. Indescriabil.

6 anexe (situații).

Bibliografie.

Dictor Slăvescu: *Economistul Bogdan Petriceicu Hașdeu. București, Cartea Românească, 1943, în 8° 170 (171) p.*

În seria de lucrări privitoare la istoria economică a României, editată de Institutul Economic Românesc, apare monografia d-lui D. Slăvescu, despre Hașdeu ca economist, d-l D. Slăvescu, profesor la Academia Comercială din București și membru al Academiei Române, a publicat o întreagă serie de monografii ale marilor economiști români (Șușu, D. Pop Marțian, Moruzzi, etc.). Are meritul de a fi adus contribuții dintre cele mai importante referitoare la trecutul științei economice în țara noastră. Cele mai multe lucrări ale d-lui V. S. au apărut în publicațiile Academiei Române, ceea ce înseamnă o și mai mare garanție a valorii lor științifice.

Studiul de care ne ocupăm are două părți, una critică, expozitivă și una documentară.

În partea întâi analizează scrierile economice ale lui Hașdeu (p. 1—47), iar în partea a doua (p. 49—170) reproduce scrierile economice ale lui Hașdeu, atât de rare azi. La pag. 4—5 găsim bibliografia scrierilor economice ale lui Hașdeu. În 1866 publică o broșură intitulată „*Industria Națională*“, „*Industria străină și Industria ovreiască față de principiul concurenței*“, (în 8°, 34 p.). A fost reprodușă cu unele modificări neînsemnate în ziarul *Traianu* în 1869, Anul I, Nr. 44, 45, 47 și 48 cu titlurile: *Ce este concurența? Români, Străini, Jidovi*.

În zărele ce conducea B. P. H. a publicat articole economice: 1. *Agricultura și Manufactura. Traianu*, 1869, Anul I, Nr. 79, 80, 83, 85, 87, 92, 94, 1870, Anul II, Nr. 3, 5; 2. *Ocenele în România. Columna lui Traianu*, 1870, An II, Nr. 13; 3. *Tratatul d-lui I. Strat. (Recenște lungă). Columna lui Traianu*, 1870, An II, Nr. 40; 4. *Moștile Statului Român. Columna lui Traianu*, 1870, An II, Nr. 10, 11, 12, 14, 16. Studiul nu este terminat; Despre

colonizarea germană. *Columna lui Traianu*, 1871, An II, 33.

Hașdeu pomenește de un articol despre Judatism în fața economiei politice și despre un alt articol intitulat Rolul productiv al forței armate. Aceste articole care par a fi importante, nu au putut fi încă identificate.

Dintre economiștii contemporani Hașdeu citează pe Dionisie Pop Marțian (il numește „nemuritorul Marțian“ „marele economist“), pe Ion Ionescu-Delabrad (a cărui viață și operă e cunoscută azi din monografia răposatului Gheorghe Bogdan-Dăncă), pe Nicolae Șușu.

Din felul cum citează pe economiștii din toată lumea se vede că avea o vastă informație și în acest domeniu.

Partea documentară e reprodușă cu ortografia de azi, ceea ce ușurează mult lectura. Pe lângă articolele pomenite mai reproduce cronica: *Bătarea monetelor de aur și argint*.

Prof. IOSIF E. NAGHIU.

BANCA „ȘERCĂIANA“ Societate Anonimă, Făgăraș.

SUCURSALE: Șercaia, Șinca-Veche și Cincul. — Inscrisă în reg. Bancar Nr. 4/1934 din 13 VII 1934.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Băneii „ȘERCĂIANA“ s. a., Făgăraș, se invită în sensul art. 42 din statute la

a 41-a adunare generală ordinară,

pe ziua de 23 Martie 1945, orele 11 a. m., în sala Casei Naționale Române, Piața Unirii 7, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de Administrație, Censorilor despre rezultatul anului trecut; Aprobarea Bilanțului și darea absolutului în baza acestor rapoarte;
3. Fixarea dividendei pe anul 1944;
4. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1945, fixarea remunerației censorilor pe anul 1945.

În cazul când la termenul fixat nu s'ar prezenta numărul de acționari recerut de statute, adunarea se va ține la 23 Martie 1945, aceeași oră, același loc și cu același ordine de zi.

Consiliul de administrație.

N. B. Domnii acționari care voiesc a participa la adunarea generală, sunt rugați a-și depune acțiunile la casa Institutului, sau la casa oricărui alt institut, membru la „Solidaritatea“.

Banca „Șercăiana“

SUCURSALE: Șercaia, Șinca-Veche și Clacul. —

Activ.	Bilanț încheiat cu							
	LeI		b.		LeI		b.	
1. <i>Casa:</i>								
a) Numerar efectiv	4.507.372		—					
b) Disponibil la B. N. R.	575.163		—		5.082.535		—	
2. <i>Disponibil la Bănci în străinătate</i>					20.286		—	
3. <i>Portofoliul de titluri:</i>								
Cu venit fix:	Val. Nom.	In portof. U. R.						
a) Efecte publice	285.200	142.088	142.068	—	142.088	—		
Cu venit variabil:								
b) Acțiuni cotate la bursă	238.400	507.900	507.900	—				
c) Acțiuni necotate la bursă	215.000	215.000	215.000	—	722.900	—		
	683.600	864.988						
4. <i>Plasament fond rezervă:</i>								
Efecte publice garantate de Stat	315.000	210.750			210.750		—	
5. <i>Portofoliul de scont:</i>								
I. Plătibil în țară:	In portof.	Reescont.						
a) Cambii fără garanții	7.207.800	—						
b) Cambii garantate cu ipotecă	11.294.670	—	18.502.470	—	18.502.470		—	
	18.602.470	—						
6. <i>Debitori:</i>								
a) Debitori fără garanții	5.218.021	—	5.218.021	—				
b) Debitori garanți cu ipotecă	2.041.253	—	2.041.253	—	7.259.274		—	
	7.259.274	—						
7. <i>Creanțe în convers., conf. legii din 7/IV 1934:</i>								
a) în portofoliu			6.142.041		—			
b) Reescontate la dif. bănci			176.050		—		6.318.091	
8. <i>Participațiuni în țară:</i>								
a) La întreprinderi com. și industr.			50.000		—		50.000	
9. <i>Imobile:</i>								
a) Pentru uzul propriu			1.795.382		—			
b) Alte imobile			340.989		—		2.136.371	
10. <i>Mobilier</i>							1.501	
11. <i>Conturi diverse</i>							844.786	
							41.291.062	
			Total					

	Conturi	
	LeI	b.
1. <i>Garantii statutare</i>	356.000	
2. <i>Debitori pentru aval și scrisori de garanție:</i>		
a) în țară	9.332.250	
3. <i>Ipoteci, cesiuni și garanții diverse:</i>		
a) în portofoliu	28.834.530	
4. <i>Ipoteci date de bancă</i>	3.500.000	
	42.022.780	
	Total	

Debit.	Contul Profit							
	LeI		b.		LeI		b.	
1. <i>Cheltuieli de administrație:</i>								
a) Salarii, indemnizații, marce de prezență			949.222		—			
b) Diverse			389.546		—		1.338.768	
2. <i>Impozite și taxe</i>							536.826	
3. <i>Dobânzi plătite:</i>								
a) La depuneri			391.314		—			
b) La reescont			90.626		—		481.940	
4. <i>Amortisment pentru creanțe dubioase</i>							100.000	
5. <i>Beneficiul net al anului carent</i>							869.985	
							3.327.519	
			Total					

Făgăraș, la 31
CONSILIUL DE

Dr. Hariton Pralea m. p.

Dr. Nicolae

Verificat și găsit în conformitate cu

COMITETUL DE

Ioan Dumitrescu m. p.

Dr. Alexandru

Societate Anonimă, Făgăraș.

Inscrisă în reg. Bancar Nr. 4/1934 din 13 VII 1934.

31 Decembrie 1944

Pasiv.

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
1. Capital social :					8.000.000	—
2. Fonduri de rezervă :						
a) Rezervă legală	402.158	—				
b) Rezervă statutară	2.861.626	—				
c) Alte fonduri	376.035	—	3.639.819	—	3.639.819	—
3. Fonduri de amortisment :						
a) Pentru creanțe dubioase					1.238.450	—
4. Dif. de curs nerealiz. la portof. de titluri					335.447	—
5. Fond pensii și ajutor al funcționarilor					979.979	—
6. Depuneri spre fructificare :						
I. în țară			la vedere	pe termen		
a) Cu livrete de economii nominale dar plătibile la purtător			14.205.058	—	14.205.058	—
II. Depuneri vechi reduse prin aranj.	511.098	—			511.098	—
	511.098	—	14.205.058	—		
7. Creditori :						
I. Din țară :			la vedere			
a) Creditori nereduși			334.261	—		334.261
8. Angajamente de reescont :						
în țară curent : a) la B. N. R.						
în conversiune : b) la diferite bănci					176.050	—
9. Efecte de plată :						
a) în țară					9.332.250	—
10. Dividendă neridicată					372.651	—
11. Conturi diverse creditoare					767.920	—
12. Conturi transitorii					521.094	—
13. Beneficiul net al anului curent					869.985	—
					Total	41.291.062

de ordine

	Lei	b.
1 Depuneri de cauțiuni statutare		356.000
2 Creditori pentru aval și garanții date de bancă :		
a) în țară		9.332.250
3 Deponenți de ipotecă, cesiuni și garanții diverse		28.834.530
4 Credit garantat cu ipotecă date de bancă		3.500.000
		Total
		42.032.780

și Pierdere

Cred. t.

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
1 Dobânzi încasate :						
a) Dela portofoliu de scont	2.025.347	—				
b) Dela debitori	354.780	—			2.380.127	—
2 Venitul portofolului de titluri :						
a) Din cupoane exigibile					38.859	—
3 Venitul participanților					50.000	—
4 Venitul imobilelor					205.095	—
5 Comisioane					461.713	—
6 Beneficii diverse					150.250	—
7 Incasări din creanțe amortizate					41.475	—
					Total	3.327.519

Decembrie 1944.

ADMINISTRAȚIE:

Boeriu m. p.

Filimon Bălan m. p.

codul de comerț și legea bancară.

CENSORI:

Socaciu m. p.

Dr. Ioan Z. Oana m. p., contabil autorizat.

Pentru contabilitate:

Vasile Bârsan m. p.,
director contabil autorizat.

„DACIA TRAIANĂ“

INSTITUT DE ARTE GRAFICE, EDITURĂ, COMPACTORIE ȘI LIBRĂRIE S. A.,
SIBIU, PIAȚA UNIRII Nr. 7 ȘI STRADA REGINA MARIA Nr. 20

Inscris în registrul com. Fl. 275/1931.

CONVOCARE

•••••

Domnii acționari ai institutului de arte grafice, editură, compactorie și librărie „DACIA TRAIANĂ“ s. a., Sibiu, sunt invitați în virtutea art. 8, alineat 2 din statute, la

a XXIV-a adunare generală ordinară

ce se va ține în Sibiu, Luni, 5 Martie 1945, la orele 3 p. m., în localul băncii „Albina“, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 20, cu următoarea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de administrație, Bilanțul, Contul de Profit și Pierdere pe 1944 și Raportul censorilor;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și a censorilor;
4. Hotărîre privitoare la distribuirea profitului net;
5. Fixarea jetoanelor de prezență;
6. Fixarea indemnizației Consiliului censorilor pe anul 1945;
7. Alegerea unui membru în Consiliul de administrație pe termen de 3 ani;
8. Alegerea censorilor și censorilor supleanți;
9. Eventuale propuneri.

În cazul că la adunarea generală din 5 Martie 1945, nu se vor prezenta acționarii în număr suficient, în virtutea art. 214 din Codul comercial, convocăm a doua adunare generală, cu același ordine de zi, pentru ziua de 6 Martie 1945, orele 3 p. m., în localul băncii „Albina“ Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 20.

Domnii acționari sunt rugați să depună acțiunile la Banca „Albina“, Banca Centrală sau la cassa societății, cel mult până la 28 Februarie 1945.

Sibiu, la 25 Ianuarie 1945.

Consiliul de Administrație.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1944.		Pasiva.	
	Lei	b.		Lei	b.
Casa	722.918	—	Conto capital: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—
Mașini	2.487.897	—	Aparț. cetăț. Rom.	5.000.000	—
Litere	936.484	—	Fond de rezervă	1.650.000	—
Unelte	51.150	—	Fond pt. creanțe dub.	300.000	—
Mărfuri	22.074.700	—	Fond amortism., litere, mașini, unelte	1.400.000	—
Cărți în editură	3.952.400	—	Conto furnizori: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—
Imobile	5.773.835	—	Alți furnizori	4.376.219	—
Mobilier	252.490	—	Conto curente: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—
Efecte publice și acțiuni	713.320	—	Bănci românești	23.302.000	—
Conto deb'tori: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—	Conto efecte de plată: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—
Români și alte naționalități	4.950.620	—	Alte efecte de plată	2.200.000	—
			Conto diverși creditori: { Art. 8 din Conv. de Armistițiu	—	—
			Români	496.985	—
			Dividend neridicat	278.422	—
			Diverse conturi transitorii	1.301.940	—
			Beneficiu reportat	50.000	—
			Profit net	1.560.248	—
				1.610.248	—
	41.915.814	—		41.915.814	—

Contul Ordine și Evidență la 31 Decembrie 1944

	Lei	b.		Lei	b.
Cărți în comision	3.355.860	—	Consemnanți de cărți în comision rom.	3.355.860	—

Debit. Contul de Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1944. Credit.

	Lei	b.		Lei	b.
Dotarea fondului pentru amortiment la mașini, litere, unelte și mobilier	300.000	—	Venit la mărfuri și cărți	13.112.647	—
Dotarea fondului pentru creanțe dubioase	80.000	—	Venit la tipografie, compactorie și cartonaj	15.987.911	—
Salarii	17.499.800	—	Venit la cărți în editură	478.278	—
Proviz' on plătit	372.000	—	Chirie primită	54.885	—
Dobânzi	1.967.818	—	Beneficiu reportat	50.000	—
Impozite	846.969	—			
Casa Cercuală	1.322.621	—			
Timbre	2.733.257	—			
Chirie plătită	484.774	—			
Diverse cheltuieli de administrație	2.466.234	—			
Beneficiu reportat	50.000	—			
Profit net	1.560.248	—			
	29.683.721	—		29.683.721	—

Sibiu, la 31 Decembrie 1944.

Ion Bucșian, director.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. N. Cristea m. p., președinte.

Dr. M. Veliciu m. p.

Dr. Ion Crețu m. p.

Subsemnatul Consiliu de cenzori am examinat conturile de sus și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele societății.

Sibiu, la 25 Ianuarie 1945.

CONSILIUL DE CENZORI:

Romul Popp m. p., exp. cont., președinte.

I. N. Bratu m. p.

Vasile Moșoiu m. p.

„OLTEANA“, casă de economii, s. p. a. în Viștea de jos.

Capital Lei 1.000.000 — Inscrisă în Reg. Soc. Banc. sub. Nr. 40 din 2 Oct. 1943 Fond de rezervă Lei 136.500

CONVOCARE

Domnii acționari ai casei de economii „OLTEANA“, societate pe acții în Viștea de jos, sunt invitați în virtutea Art. 27 din Statute la

a 51-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Viștea de jos, în sala de ședințe a societății, la 20 Martie 1945, orele 11 a. m. Dacă în această zi numărul acționarilor nu va fi corespunzător pentru a aduce hotărâri valide, adunarea se va ține în 6 Martie 1945, în același loc, cu același program, la aceeași oră.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Administratorului și a Censorului Exp. Contabil;
3. Aprobarea Bilanțului și descărcarea Administratorului și a Censorului;
4. Alegerea administratorului și censorului Exp. Cont pe 5 ani;
5. Deschiderea unui Fond special de rezervă din Profitul anului;
6. Eventuale propuneri prezentate conf. Statutelor

Viștea de jos, la 18 Ianuarie 1945.

Administrator și Censor,

Activ		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1944		Pasiv	
	Lei	b.		Lei	b.
<i>Casa:</i>			Capital social	1.000.000	—
Numerar efectiv	1580	8	Fond de rezervă:		
Disponibil la bănci:			Rezervă legală	155.200	—
În țară	101.880	—	Fond de ajutorare al funcționarilor	302.400	—
Plasamentul Fondului de Rezervă: Art. 13			Fond de amortisment:		
Efecte publice garantate de Stat	68.270	—	Pentru creanțe dubioase	80.000	—
Portofoliu de titluri:			Depuneri spre fructificare:		
Cu venit variabil, acțiuni necotate la bursă	500.000	—	Pe livrete de econ. nominative pe termen	1.830.320	—
Portofoliu de scont:			Efecte scontate:		
În țară, împrumuturi agricole	2.281.220	—	La B. N. a R. fără dobândă	560.000	—
Creanțe în conversiune:			Efecte de plată:		
Cota redusă în portofoliu	778.080	—	Dividende neridicate	345	—
Imobile:			Conturi transitorii creditoare	24.000	—
Pentru uzul propriu	100.000	—	Beneficiul anului	34.603	—
	<u>3.987.468</u>	—		<u>3.874.468</u>	—

Debit		Conturi de ordine		Credit	
	Lei	b.		Lei	b.
Cauțiuni statutare	35.500	—	Deponenți de cauțiuni statutare	35.500	—

Debit		Contul Profit și Pierdere		Credit	
	Lei	b.		Lei	b.
<i>Cheltuieli de administrație:</i>			<i>Dobânzi încasate:</i>		
Salare	72.000	—	Dela portof. de scont creanțe în conversiune	229.080	—
Diverse	72.978	—	Comisioane	100.510	—
Impozite		114.041	Venitul portofoliului de titluri	57.782	—
La depuneri	46.910	—	Venitul imobilului	11.600	—
La fonduri	33.895	—	Dela depuneri proprii	3.900	—
La imobile		10.000			
Dotarea fond. de amortisment p. creanțe dub.	18.445	—			
Beneficiul anului	34.603	—			
	<u>402.872</u>	—		<u>402.872</u>	—

ss. George D. Stanciu, casar,
contabil autorizat.

Administrator: ss. Nicolae D. Borzea, casar la Banca Furncea și contabil autorizat.

Subsemnatul censor am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Viștea de jos, la 18 Ianuarie 1945.

Pentru contabilitate: ss. Nicolae I. Borzea,
contabil autorizat.

Censor: ss. Titus Savu, expert contabil.